

Naturskyddsföreningen Falkenberg om Förslag till förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer 2021-2027

Ål, lax, havsnejonöga, öring och andra fiskarter kan idag inte vandra upp- eller nedströms Ätran såsom de gjort i tusentals år innan kraftverken byggdes. Nuvarande hinder för vandringsfisk har en tydligt negativ effekt på ekosystemet i Natura 2000-området Ätran. Enligt Vattenförvaltningsförordningen och Vattendirektivet är vattenrelaterade Natura 2000-områden *särskilt skyddsvärda* i ett EU-perspektiv. Enligt en utvärdering av EU:s ålförordning så tillhör Sverige de länder som inte lyckats uppnå målet om 40 % utvandring av vuxen ål från Europa till Sargassohavet. En av de åtgärder som ska vidtas av medlemsländerna är att säkra passage för ål upp- och nedströms genom att undanröja vandringshinder som vattenkraftverk och dammar.

Vattenförvaltningsarbetet är beroende av att alla bidrar (Förslaget till förvaltningsplan för Västerhavets vattendistrikt, s.14). Naturskyddsföreningen Falkenberg önskar kraftfullare vägledningsinsatser från länsstyrelsen för att komma framåt i arbetet för att förbättra vandringsvägarna för fisk i Ätran. Även kommunerna bör ta en aktiv roll för att uppfylla Agenda 2030-målet om ekosystem och biologisk mångfald. Falkenbergs kommun har vid Hertings kraftverk visat att det går att modernisera kraftverk. Ätrons Vattenråd bör först och främst arbeta konstruktivt för att den torrlagda fåran av Ätran vid Ätrafors kraftverk fylls på med vatten och ges ett vattenflöde till en lämplig miniminivå för att möjliggöra vandring för de hotade vandringsfiskarna. Det finns många lyckade exempel på återfyllda å-fåror och passager för vandringsfisk att ta del av från andra länder.

Utöver Ätrafors finns det liknande åtgärdsbehov vid Skåpanäs och Kvarnabäcken. Vid Yngeredsfors och Bällforsen behöver också införas ett flöde med en minimitappning i de döda å-fårorerna. Även i Vinån, Sannarpsån, Lillån och vid Ödegårdets kraftverk finns vandringshinder som är skadliga för vandringsfisk och behöver åtgärdas.

Korttidsregleringen vid Ätrafors är skadlig för organismerna i Natura 2000-området Ätrons ekosystem. I en utredning av dåvarande Fiskeriverket från 1998 konstaterades att den årliga skadan av korttidsregleringen vid Ätrafors består i en förlust av 30-40 000 laxsmolt per år sedan Ätrafors byggdes ut. Korttidsregleringen bör avvecklas.

Under kommande förvaltningcykel bör det göras en noggrannare bedömning av vilken effekt läkemedelsrester från Ullareds avloppsreningsverk har på Högvadsåns ekosystem och arter. Likaså bör noggrannare undersökas effekten av avrinningen från Gekås parkeringsplatser med avseende på slitage från bildäck.

I en grundvattens- och ytvattensstudie av förekomst av bekämpningsmedel som länsstyrelsen i Halland genomförde 2011 fann man sju av de undersökta substanserna per prov, och i hälften av proven överskred något ämne sitt riktvärde. Här bör man utreda vilka åtgärder som kan minska mängden bekämpningsmedel i vattnet.

Den biotopkartering av Vinåns avrinningsområde med åtgärdsförslag som Watercircle har gjort ([Biotopkartering Vinans avrinningsomrade dec 2020.pdf \(simplesite.com\)](https://www.watercircle.se/medias/11411/Biotopkartering_Vinans_avrinningsomrade_dec_2020.pdf)) är

väljord, och en motsvarande biotopkartering med åtgärdsförslag borde göras över Ätran. Ätrans Vattenråd har gjort mycket för ekosystemet i avrinningsområdet, och under kommande förvaltningsperiod hoppas Naturskyddsföreningen Falkenberg att vi tillsammans kan ytterligare värna de naturvärden som finns i området, med bistånd av länsstyrelsen och kommuner. Utarmningen av den biologiska mångfalden i Ätran har pågått alltför länge, p.g.a. kraftig exploatering, och det är hög tid att sätta igång med åtgärder vid kraftverk, fördämningar och införa minimitappning vid de gamla å-fårorna.

Mvh Per Ranebo, ordförande i Naturskyddsföreningen Falkenberg